

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DUIVELSPERIKELLEN

(Devil may care)

Komedie in drie bedrijven

door

ALAN MELVILLE

VERTALING : Fabienne Struys

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1990

(N° 1654)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste **VIJFTIEN** tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77

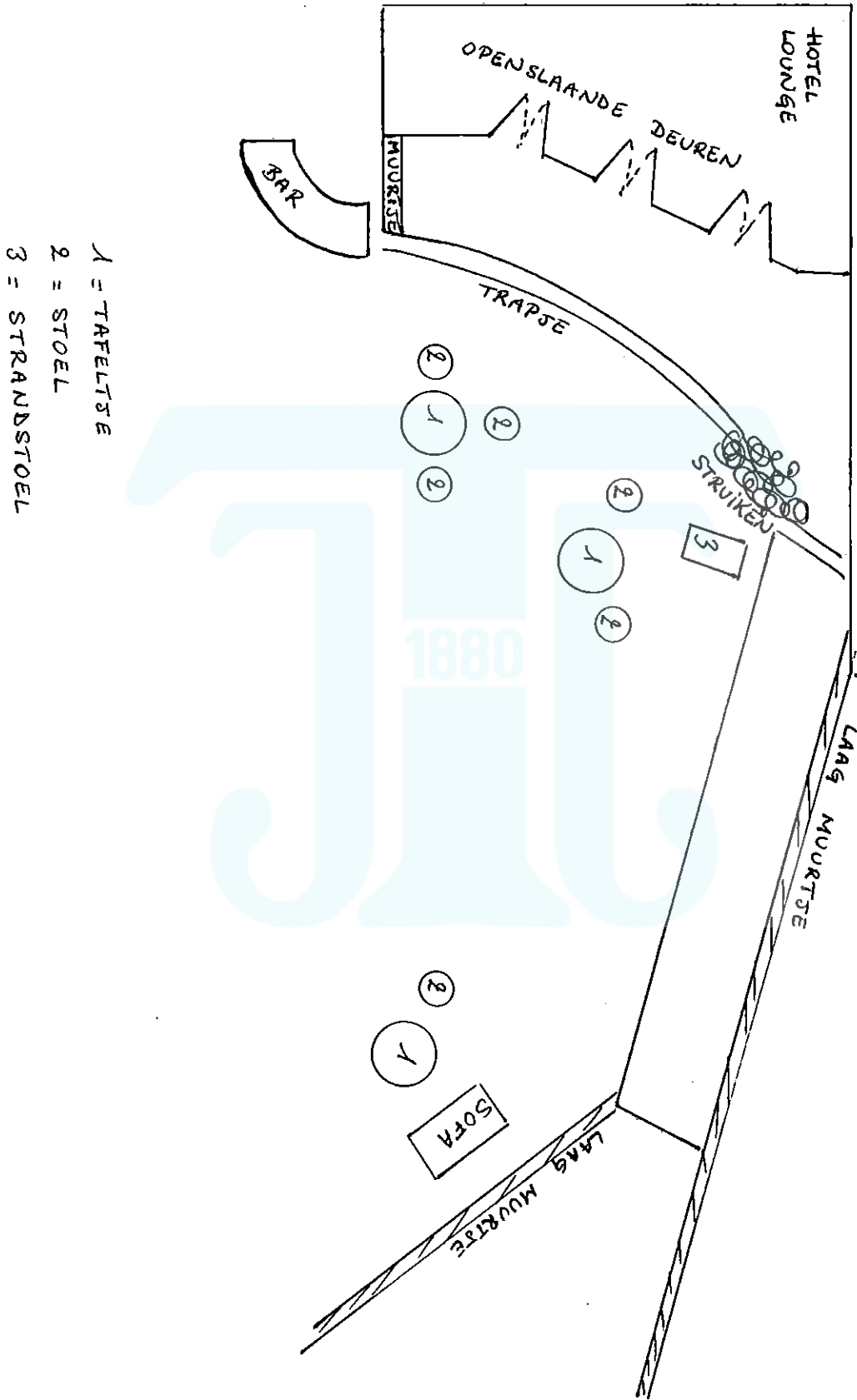
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

© 1988 Toneelfonds J. Janssens / Alan Melville

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EERSTE BEDRIJFEerste tafereel

Het decor bestaat uit enkele zetstukken die in het vaste decor kunnen worden ingeplant.

Achteraan in het midden is er een groot raam.

Rechts is er een deur. Er staan boekenkasten tegen de muren.

Een bureau staat links in het midden.

Achter en voor het bureau staan twee stoelen.

Op het bureau staan een telefoon, een intercom en allerlei bureauzaken die men terugvindt bij alle dynamische bedrijfsleiders.

Met wat fantasie kan deze scene ook vóór het doek worden gesitueerd.

Voor het doek opengaat, hoort men muziek van "The Devil in Disguise".

Als het doek opengaat zit de rector aan zijn bureau. Hij is een gedistingeerde man van in de zestig. Zijn haar is grijs en hij heeft lichtjes blozende wangen. Hij heeft een charmante en vriendelijke glimlach. Zijn stem is warm en aangenaam.

Hij duwt op één van de drie knopjes die aan de rechterkant van zijn bureau zitten. De deur gaat onmiddellijk open en de knappe secretaresse van de rector komt binnen. Ze heeft een blocnote in haar handen.

RECTOR : Ik wil iets dicteren, juffrouw Del.

SECRETARESSE : Ja mijnheer.

(ze gaat aan het bureau zitten)

RECTOR : (dicteert)

"Aantekeningen voor de toespraak...

(de secretaresse schrijft het dictaat op in steno)

RECTOR : ...op de Proclamatie", en de datum van morgen.

"Heren, in onze vermaarde instelling is de Proclamatie méér dan zomaar een ceremonie. De proclamatie is het keerpunt in jullie leven." (hij staat recht)

"Jullie gaan nu allen, zonder uitzondering, de wereld in. Een wereld die, zoals jullie weten...."

(de secretaresse noteert niet meer verder, omdat ze weet wat er gaat komen)

RECTOR : "...om zijn eigen as wentelt en waardoor alle mensen die er leven, op zichzelf gericht zijn en lichtjes duizelen."

(hij lacht met zijn eigen grapje)

(De secretaresse zucht even)

RECTOR : (gaat bij zijn secretaresse staan)

Is er iets ?

SECRETARESSE : Die zin hebt u vorig jaar al gebruikt, mijnheer.

RECTOR : O ja ?

SECRETARESSE : Ja mijnheer.

RECTOR : Vonden ze het grappig ?

SECRETARESSE : Ja mijnheer. Ze vonden het wel niet zo grappig als de studenten van het jaar daarvoor, maar ze vonden het wel grappig.

RECTOR : Goed. We gaan het dit jaar nog eens gebruiken, maar als ze het morgen niet leuk vinden, zullen we iets anders moeten bedenken voor de volgende toespraken. Waar was ik gebleven ?

SECRETARESSE : "... lichtjes duizelen", mijnheer.

RECTOR : "... lichtjes duizelen. Jullie zijn geslaagd voor jullie examens. Voor sommigen ging dit gemakkelijk, voor anderen wat moeilijker en nog anderen zijn er slechts gekomen dankzij de mentors die voor hen onbaatzuchtig een lange lijdensweg hebben afgelegd."

(De rector trekt een bedenkelijk gezicht. Hij duwt op het knopje van de intercom en spreekt erdoor)

RECTOR : Stuur Nico Solfer naar mijn bureau.

(De secretaresse kijkt op. Ze vindt het jammer dat Nico weer moeilijkheden heeft. De rector laat het knopje los en gaat verder met zijn dictaat.)

RECTOR : "Nu moeten jullie echter het allermoeilijkste examen afleggen : het leven."

(hij loopt heen en weer)

"Hoe goed jullie de vele valstrikken die er in de wereld zijn, zullen omzeilen, hangt in grote mate af van hoe goed jullie hier gewerkt hebben. Ik ben er zeker van dat de meesten onder jullie het er goed zullen vanaf brengen. Voor sommigen - en voor één iemand in het bijzonder -vrees ik het ergste."

(Hij gaat naar zijn bureau en duwt op het knopje van de intercom en spreekt erdoor)

Wil je de mentor van Nico Solfer vragen of hij eventjes bij me langs komt ?

MANNENSTEM : (vervormt door de intercom)

Hij ligt in de ziekenboeg, mijnheer.

RECTOR : Waarom ?

MANNENSTEM : Hij heeft een zenuwinzinking, mijnheer.

RECTOR : Dat verbaast me niks.

(Hij laat het knopje los en gaat naar het raam, staat met zijn rug naar het publiek en gaat verder met dicteren terwijl hij door het raam kijkt)

"Ik wil tegen jullie allen nog het volgende zeggen. Alles wat jullie hier geleerd hebben, is slechts theorie. Het is nu aan jullie om deze theorie in de praktijk om te zetten."

(hij draait zich om)

"Nog nooit eerder stond de wereld met zoveel ongeduld op jullie te wachten, om met open armen te ontvangen wat jullie te bieden hebben. Op de wereld loopt nu het meest ideale ruw materiaal rond dat jullie verder moet uitwerken."

Ga ik niet te snel voor je ?

SECRETARESSE : (met een seksuele insinuatie)

Dat doet u nooit, mijnheer.

RECTOR : (wellustig) Jaaa. (hij dicteert verder)

"Ik wens jullie allen heel veel succes in jullie werk. Veel geluk, een goede jacht. Ik vervloek jullie !"

(Hij ontspant zich nu hij zijn toespraak gedikteerd heeft)

Goed. Ik wil het origineel en drie copies, en een plan van de schikking van de zaal voor morgen.

SECRETARESSE : Dat komt in orde, mijnheer.

RECTOR : We zullen wat minder politici ten tonele voeren, maar meer bisschoppen aan het woord laten. Dat maakt indruk.

(hij gaat achter zijn bureau staan)

(er wordt op de deur geklopt)

RECTOR : Ah ! (roept onheilspellend) Binnen !

(de deur gaat open en Nico Solfer komt op, zwaar hoestend.

Hij is een grote, knappe man met een ondeugende blik. Hij is onberispelijk gekleed in een donker pak. Indien mogelijk kan deze opkomst met vuur en rook gepaard gaan.)

RECTOR : (woedend) Mijnheer Solfer, als u nog niet eens een beetje rook kunt produceren, zonder dat u er zelf bijna in stikt, stel ik voor dat u dergelijke flauwe streken overlaat aan would-be goochelaars.

NICO : Het spijt me, mijnheer.

RECTOR : (tegen zijn secretaresse)

Juffrouw Del, wil je alles in orde brengen voor mijnheer Solfers' opdracht ?

SECRETARESSE : (met een lichte toon van ontzetting in haar stem)

Nu onmiddellijk, mijnheer ?

RECTOR : Zo snel mogelijk.

SECRETARESSE : (staat recht)

Daar zal ik voor zorgen, mijnheer.

(ze gaat naar de deur, passeert voor Nico en draait zich om.
ze zegt tegen Nico)

Doe je best.

(ze gaat af terwijl Nico haar nakijkt.)

RECTOR : Ga zitten, mijnheer Solfer.

NICO : Dank u, mijnheer.

(Hij zet zich op de stoel naast het bureau. Hij is zenuwachtig)

RECTOR : Hoe voelt het om de hel te hebben meegemaakt ?

NICO : Om u de waarheid te vertellen, mijnheer...

(hij kijkt om zich heen) ... ik vind het verduiveld jammer dat ik wegga.

RECTOR : Je hebt er in elk geval je tijd voor genomen. In mijn papieren zie ik dat je sedert 1914 elk jaar je eindexamen hebt afgelegd en telkens opnieuw weer buisde.

NICO : Er zaten twee wereldoorlogen tussen, mijnheer.

RECTOR : Voor andere studenten was het ook oorlog, en zij zijn wèl in hun examens geslaagd.

NICO : Misschien waren zij minder actief in de oorlog dan ik.

RECTOR : Wat heb jij ook weer gedaan in de twee wereldoorlogen ?

Ik kan het maar niet onthouden.

NICO : Ik heb het leven van vele mensen tot een hel gemaakt, mijnheer.

RECTOR : Zou je niet wat op je taal letten ?

NICO : Neemt u mij niet kwalijk, mijnheer.

RECTOR : (gaat achter zijn bureau staan)

Ik heb de rapporten over jou nog eens doorgenomen.

NICO : Ze zijn toch niet slecht, mijnheer ?

RECTOR : Voor iemand in jouw positie zijn ze lang niet slecht genoeg.

NICO : Het spijt me mijnheer. Ik heb mijn slechtste best gedaan.
Slechter kan ik niet.

RECTOR : Slechter kan je niet. Het spijt me je te moeten meedelen dat jouw slecht een flauw afkooksel is van wat echt, degelijk honderd procent slecht zou kunnen zijn, als je je er maar op toelegde.

NICO : Ik heb een A voor Verleiden, mijnheer.

RECTOR : Mmm, maar met een thesis die uit acht à tienduizend woorden bestaat en toch geen enkele originele zonde bevat.
Ik zal je de zaken vertellen zoals ze er voor staan, Solfer.
We laten je uiteindelijk toch gaan, maar enkel door een kwaliteit waar ik normaal gezien fel tegen gekant ben in het beleid van deze instelling.
(Hij gooit de papieren neer op het bureau)

NICO : Welke kwaliteit is dat, mijnheer ?

RECTOR : Liefdadigheid. Niemand hoort zoiets graag, maar tenzij ik me heel sterk vergis, is jouw groot probleem dat er enkele goede kanten aan jouw karakter zijn.

NICO : (staat beledigd op)
Kalm aan, mijn beste.

RECTOR : Noem me niet "mijn beste".

NICO : (gaat weer zitten)
Dat is een verduiveld zware aanklacht.

RECTOR : Ik heb je al gevraagd wat op je taal te letten. Ik zou willen dat je dergelijke lastertaal overlaat aan de Oppositie.
(hij gaat aan zijn bureau zitten)
Je zult wel merken dat ze er als de kippen bij zijn om er onze Heer bij te betrekken als de zaken verkeerd gaan. Maar als alles goed gaat, noemen ze Hem nooit bij naam. Ik wil dus niet dat er hier zo'n zaken gebeuren.

RECTOR : Je moet heel erg opletten voor die goede kanten in je karakter, mijnheer Solfer. Je kunt erdoor in heel zware moeilijkheden komen.

NICO : U bedoelt, daar in de plaats waar ik naartoe ga ?

RECTOR : Inderdaad.

NICO : Naar waar ga ik ?

RECTOR : Dat zal je vlug genoeg merken. Kijk niet zo bedrukt.
(hij staat recht, neemt een karaf met whisky en twee glazen uit de onderste lade van zijn bureau en schenkt twee glazen in)
One for the road ?

NICO : (staat recht)
Dank u, mijnheer.

RECTOR : Weet je, ik vraag me dikwijls af of jullie jonge duivels wel weten wat er jullie te wachten staat als we jullie de wereld insturen.

NICO : Hoe bedoelt u, mijnheer ?

RECTOR : Waar ter wereld je ook gaat, mijnheer Solfer,
(hij geeft een glas aan Nico, neemt zijn eigen glas)
...de vijand zal overal zijn.

NICO : De vijand ?

RECTOR : Het Goede.

NICO : Oh, dat.
(hij knipt minachtend met zijn vingers)

RECTOR : Onderschat de vijand nooit, ze hebben overal hun vertegenwoordigers zitten.

NICO : U bedoelt priesters ?

RECTOR : Priesters ! Zij zijn het minste van onze zorgen. Zoals de meesten onder hen hun werk aanpakken, zou je denken dat ze voor ons werken. Santé !

NICO : (heft zijn glas op)
Het slechtste eerst !
(ze nemen een slok)

RECTOR : Nee, met het Goede bedoel ik het goede dat inherent is bij mensen. Dat was al het geval bij de eerste man en dat is ook zo gebleven. Bij de vrouwen is dat natuurlijk veel minder zo.

NICO : Is het Goede goed vertegenwoordigd, mijnheer ?

RECTOR : Veel te goed naar mijn zin. Wanneer je je opdracht vervult, zul je wel merken dat bij mensen van wie je het het minst verwacht, en net wanneer je denkt dat alles heel vlot verloopt, er opeens die afschuwelijke kwaliteit bovenkomt. Beter bekend als hun goede aard. En dan kun je weer van voor af aan beginnen. Schenk jij nog eens in ?
(hij gaat aan zijn bureau zitten)
(Nico neemt het glas van de rector en schenkt het nog eens vol)

NICO : Maar zijn de mensen dat goed zijn niet beu, mijnheer ?

RECTOR : Gelukkig wel ja.
(hij haalt een sigarette-etui tevoorschijn, neemt er een sigaret uit en stopt die in een sigarettepijpje.)

NICO : Ik vind de oppositie nogal tam.

RECTOR : Tam ?

NICO : Ja. Ze hebben geen nieuwe ideeën. Ze spreken nu nog altijd over de Tien Geboden. Ik bedoel maar, zelfs de Top 30 verandert van week tot week.

RECTOR : (na een kleine pauze)
De Tien Geboden zijn voor ons eigenlijk een goede zaak. Zo hebben ze de mensen op tien hoogst aanbevelingswaardige ideeën gebracht.

(Nico geeft vuur aan de rector met zijn aansteker die rood van kleur is en een grote vlam geeft)

RECTOR : Kijk Nico, in dat eigenaardig geheel wat de menselijke natuur wordt genoemd, zit er een kern van Goed en een kern van Kwaad. Welk van die twee kernen zich nu ontwikkelt, evolueert en de bovenhand haalt, hangt in grote mate af van invloeden van buitenuit. Daarom worden jullie jonge duivels - of betrekkelijk jonge duivels - (Nico gaat wat rechter staan) - de wereld ingestuurd als jullie afgestudeerd zijn... om er op toe te zien dat de juiste kern tot ontwikkeling komt.

(Er wordt op de deur geklopt)

RECTOR : (roept) Binnen !

(de secretaresse komt binnen. Ze heeft verschillende papieren en pakjes bij zich, waaronder een identiteitskaart, een grote, rode enveloppe met instructies, twee dikke bundeltjes met bankbiljetten (Belgische frank), travellers cheques, eurocheques, een geopende brief, zes enveloppes met instructiebrieven, een zwartleren attaché-case met fiches die men bij het gokken gebruikt, een grote gouden doos met een raampje aan de zijkant, waarin twaalf roodfluwelen juwelenkistjes zitten. Het bovenste juwelenkistje bevat een diamanten halsketting. Later in het stuk zal een identieke halsketting gebruikt worden.

De rector drinkt snel zijn glas leeg, staat recht en dooft zijn sigaret.

RECTOR : Aha ! Heb je alles ?

SECRETARESSE : (terwijl ze naar het bureau loopt)

Ik denk het wel, mijnheer.

RECTOR : Wat eerst ?

SECRETARESSE : De identiteitskaart.

(ze legt alle papieren en pakjes neer op het bureau)

(de rector neemt de identiteitskaart)

RECTOR : Identiteitskaart.

(hij geeft ze aan Nico)

(de secretaresse geeft de grote, rode enveloppe aan de rector, deze geeft hem door aan Nico)

RECTOR : Confidentiële instructies. Je mag die enveloppe pas open maken wanneer je goed aangekomen bent.

(De secretaresse geeft de rector de twee bundeltjes bankbiljetten)

RECTOR : (weegt de bundeltjes in zijn handen, tegen zijn secretaresse)
Cash genoeg ? Hoeveel is het ?

SECRETARESSE : Dertig miljoen frank.

(de rector gooit de bundeltjes naar Nico)

NICO : Dertig milj.... ?

RECTOR : Diners Club Kaart ?

SECRETARESSE : Ja, mijnheer. Hij mag toch niet zonder geld vallen.
(ze geeft de rector een mapje met travellers cheques en eurocheques. De rector bladert er even door en geeft ze aan Nico)

RECTOR : Travellers cheques en eurocheques voor het geval je toch zonder geld valt. En drie verschillende Credit Cards.
(de secretaresse geeft de rector een brief. Hij geeft hem door aan Nico)

RECTOR : Een brief die je hotelreservatie bevestigt. Je logeert in La Reserve. Ik denk dat je er wel comfortabel geïnstalleerd zult zijn. Ik heb er zelf al verschillende malen gelogeed. Doe de maître d'hotel mijn groeten.

NICO : (kijkt naar de enveloppe)
La Reserve waar, mijnheer ?

RECTOR : Oh, hebben we je dat niet gezegd ? Knokke.

NICO : Knokke !

RECTOR : De ideale plaats voor onze manier van werken.
(hij gaat aan zijn bureau zitten. Zijn secretaresse geeft hem zes enveloppes)
Dit hier zijn enkele aanbevelingsbrieven. Ze kunnen nog van pas komen. Je zal wel merken dat de politiecommissaris altijd bereid is om je een handje te helpen.
(hij geeft Nico enkele enveloppes en bestudeert de volgende)
Er is ook een priester die ons veel werk bezorgt.
(hij geeft de andere enveloppes ook aan Nico)
(De secretaresse geeft de rector een attaché-case. Deze geeft hem door aan Nico)

RECTOR : Fiches.

NICO : Fiches ?

RECTOR : Je zal ze nodig hebben in het casino.
(de rector bekijkt de doos met een raampje aan de zijkant, waarin roodfluwelen juwelenkistjes zitten. Hij opent het bovenste juwelenkistje en haalt er een prachtige diamanten halsketting uit)

RECTOR : (tegen zijn secretaresse)

Waarvoor dient dit ?

SECRETARESSE : Onze man in Portofino haalt er de beste resultaten mee, mijnheer.

RECTOR : Aha. Hoeveel zitten er hier in ?

SECRETARESSE : Twaalf, mijnheer.

RECTOR : Goed.

(Hij legt de halsketting terug in het juwelenkistje en geeft de doos aan Nico)

(Nico heeft nu zijn armen vol)

RECTOR : Laat iets weten als je nog meer geld of zo zou nodig hebben. Je beseft toch...

(hij stopt en zegt tegen de secretaresse)

Dank u, juffrouw Del,...dat zal alles zijn...

(de secretaresse gaat naar de deur. De rector kijkt haar na)

RECTOR : ...Voorlopig...

(de secretaresse gaat naar buiten en doet de deur achter zich dicht)

RECTOR : (serieus tegen Nico)

Je beseft toch wat er gebeurt als je faalt ?

NICO : Dan kan ik niet terugkeren, mijnheer.

RECTOR : Juist. Dan kun je niet terugkeren, maar moet je op aarde blijven. En ik kan je verzekeren dat het er allesbehalve aangenaam is.

(Hij neemt Nico bij de arm en gaat met hem naar voor)

Maar, als je je opdracht wel tot een goed einde brengt, als je je werk goed doet, als je zelfs maar één ziel in het verderf kunt storten, dan krijg je hier de meest schitterende beloning. Je wordt dan een gerespecteerd en geëerd lid van de Lagere Orde. Je kunt dan voor altijd in het vagevuur blijven.

(Hij stelt dit allemaal heel mooi voor. Nico is zichtbaar ontroerd)

NICO : Ik zal u niet teleurstellen, mijnheer.

(De rector geeft Nico een klapje op zijn schouder en gaat dan achter zijn bureau staan)

RECTOR : Stuur ons regelmatig een verslag en een onkostennota. En zorg dat je niet in de problemen raakt. Zo weinig mogelijk fooien geven.

NICO : U kunt op me rekenen, mijnheer. U zult tevreden over me zijn.

RECTOR : Tot binnenkort Nico.

(Nico geeft de rector een hand, voor zover dat kan met zijn handen vol)

NICO : Tot binnenkort, mijnheer. (hij gaat naar de deur)
Knokke hé ? Ik zal de stad in vuur en vlam zetten. (af)

RECTOR : (twijfelend)

Verduiveld, misschien hadden we hem naar Vuurland moeten sturen, of misschien was Jezus-Eik al moeilijk genoeg voor hem.

(De lichten gaan langzaam uit tot een black-out.
Uiteraard kan deze scene door middel van enkele "speciale effecten" nog verlevendigd worden.)

DOEK